

Vastauksia ekologisen kompensaation webinaarissa esitettyihin kysymyksiin

Auttaako ekologinen kompensaatio teollisuutta saavuttamaan luontotavoitteensa?

Oikein toteutettuna lievennyshierarkia ja ekologinen kompensaatio tukevat yritystä saavuttamaan luonnon kokonaisuheikentymättömyys tavoitteensa. Luontotavoitteen määrittely on myös tärkeää. Selkeästi ja läpinäkyvästi ilmaistut luontoväittämät voidaan myös saavuttaa uskottavasti. Numeerisuus ja menetelmän tarkka kuvaus johtavat perusteltuihin tuloksiin.

Onko teillä oikeita esimerkkejä ekologisen kompensaation palvelun tarjoajista ja toiminnan läpinäkyvyydestä?

Ekologisen kompensaation pilottiprojekteja on käynnissä useita. Ne eivät kaikki ole julkisia tai niitä ei rekisteröidä ELYyn. Luonnonsuojelulain mukaisia vapaaehtoisia ekologistia kompensaatioita ei toistaiseksi vielä ole rekisteröity ELYyn eikä ELYn rekisteriä ole vielä julkaistu. ELYn rekisterissä olevat kompensaatiot tulevat olemaan julkisia. Lisätietoa: <https://ym.fi/kompensaatiorekisteri> ja <https://boostbiodiversityoffsets.fi/osa-alueet/4-tyopaketti/>

Pilottihankkeista on tietoa jo saatavilla: <https://zenodo.org/records/8177239> ja <https://finland.angloamerican.com/~media/Files/A/Anglo-American-Group/Finland/environment/sakatin-ymparistovaikutusten-arviointi/liite-18-ekologinen-kompensaatio.pdf>

Ekologisen kompensaation palveluita tarjoavat monet konsulttiyritykset, kuten Ramboll. Meiltä voi esimerkiksi tilata lievennyshierarkian soveltamiseen liittyviä palveluita, luontohaittalaskentaa sekä hyvityslaskelmia. Läpinäkyvyyden kannalta avain asemassa on käytettyjen menetelmien avaaminen sekä viestintä. Menetelmät ovat kehitysvaiheessa, jolloin on ensisijaisen tärkeää avata, miten laskenta on suoritettu. ELYn valvonta sekä luonnonsuojelulaki sekä sen ekologista kompensaatiota koskeva asetus lisäävät myös menetelmän läpinäkyvyyttä.

Miten yritykset ymmärtävät ekologisen kompensaation; kertaluonteisena investointina vai seurantaa vaativana prosessina, joka voi mennä myös pieleen esimerkiksi ennallistamisen osalta?

Kompensaatio on seurantaa vaativa prosessi. Yritys voi tulevaisuudessa ostaa luonnonarvojen tuottamisen palveluna siihen erikoistuneelta toimijalta, jolloin prosessi ja ennallistumisen varmistus ovat luonnonarvojen tuottajan vastuulla. ELYyn rekisteröidyn luonnonsuojelulain mukaisen vapaaehtoisen ekologisen kompensaation seurannasta vastaa ELY. Hyvityksiä voidaan kuitenkin myös ostaa investointeina, mutta se vaatii osallisten keskinäisen sopimuksen hyvityksen pysyvyyden varmistamiseksi.

Minkälaisilla lähtötiedoilla ekologista kompensaatiota voi suunnitella ja hakea? Kelpaako kaukokartoitus, kun kyse laajemmista alueista?

Ekologisen kompensaation suunnitteluun ja siinä suoritettavan laskennan tueksi tarvitaan tietoa alueen luontoarvoista nykytilassa sekä niiden pinta-aloista. Suunnitteluvaiheessa kaukokartoituksesta voi olla apua erityisesti laajojen alueiden kohdalla. Varsinaiseen luonnonarvojen laskentaan (ekologisen tilan tarkkaan määrittelyyn) kaukokartoitus ei ainakaan vielä anna tarpeeksi tarkkaa dataa, vaan asiantuntijan tulee tehdä maastokäynti. Spatiaalinen aineisto ja kaukokartoittaminen ovat hyvä tuki maastossa tehtävälle työlle.

Kenelle kuuluvat datakeskusten luontovaikutukset?

Luontovaikutuksista vastaa se, jonka toiminnasta vaikutukset aiheutuvat. Datakeskuksen rakennuttajan voidaan katsoa olevan vastuussa sen luontovaikutuksista.

Tuuliturbiini - haitta vai hyöty luonnolle?

Kestävä vihreä siirtymä vaati luonnolle koituvien haittojen kompensointia, jotta uusi tuulivoimala ei vähennä luonnon kokonaistilaa luonnonarvohehtaareina. Näin positiivisen ilmastovaikutuksen lisäksi varmistetaan, että luonnontila ei pääse uuden rakentamisen myötä heikentymään.

Kenen omistuksessa/hallinnassa kompensatioalue on oltava? Pitääkö teollisuuden omistaa/vuokrata ko. alue?

Hyvitysalue voi säilyä alkuperäisen maanomistajan omistuksessa. Hyvityksen tuottaja myy tällöin teolliselle toimijalle ainoastaan hyvitysalueella tuotettavat luonnonarvot. Luonnonarvojen rahallisesta arvosta sovitaan hyvityksen tuottajan ja luonnonarvojen ostajan kesken. Kun luonnonarvot on kertaalleen myyty, niitä ei voida myydä uudestaan. Hyvitysalueen luonnon ekologista tilaa ei myöskään saa heikentää. Jos hyvitysalueen luontoarvoja kuitenkin heikennetään, tulee aiheutettu haitta kompensoida muualla.

Miten hankkeen vaatima aikajänne huomioidaan kompensatiomenettelyssä luonnon arvojen muuttumisen/ kehittymisen suhteen (menetetty, lieventäminen, ennallistaminen)?

Hanke ja hyvitysalueen perustaminen voivat tapahtua täysin erillään toisistaan, myös täysin eri toimijoiden toimesta ja toisistaan tietämättä. Hyvitysalueen tulee kuitenkin olla jo perustettu ennen kuin heikennys (hankealueella rakentaminen) alkaa. Hankealueella tulee lieventää haittaa ja jäljelle jäävää haittaa vastaava hyvitys voidaan etsiä hankkeen suunnittelu/rakentamisvaiheen loppuun. Tulevaisuudessa ELY:ssä tulee olemaan ns. hyvityspankki, jossa on tarjolla jo perustettuja hyvitysalueita, joista hankkeen toteuttaja voi valita omaan hankkeeseensa soveltuvan hyvityksen.